

Ook op Saba is het wenselijk dat er maatregelen worden getroffen om het aankomende verkiezingsproces goed en soepel te laten verlopen in deze Covid-19 werkelijkheid. Onze afdeling burgerzaken heeft aangegeven dat het geen probleem is om de stembiljetten hier te printen.

Met betrekking tot het onderwerp vervroegd stemmen geldt dat schaalgrootte niet bepalend hoeft te zijn om dit al dan niet in te voeren.

Elke stem telt en ook op Saba zouden wij onze burgers de mogelijkheid willen geven om vervroegd te stemmen.

De motie-Sneller c.s. ziet vooral op de kiezers die twijfelen over de gang naar de stembus op de verkiezingsdag zelf. Ondanks de schaalgrootte op Saba, zal het op een verkiezingsdag zelf ook hier druk kunnen zijn bij de stemlokalen. Vooral kiezers die als gevolg van onderliggende ziekten extra kwetsbaar zijn voor het coronavirus zullen waarschijnlijk daardoor eerder overwegen niet te stemmen en thuis te blijven vanwege verwachte drukte. Als zij de mogelijkheid zouden hebben om op een rustiger moment een paar dagen eerder naar het stemlokaal te gaan, dan zou dat goed zijn. Dit allemaal is uiteraard afhankelijk van de op dat moment aanwezige epidemiologische situatie op het eiland. Het uitsluiten van vervroegd stemmen op Saba omdat de bevolkingsomvang klein is, is naar ons idee daarom niet juist. Anders dan in Nederland is de strategie van Saba in de strijd tegen Covid-19 *containment* in plaats van *mitigation*. Dit betekent dat het hoofddoel is om het virus zo veel en zo lang mogelijk volledig buiten het eiland te houden. Bij *mitigation* accepteer je een bepaald niveau van circulatie. Een groot deel van de Sabaanse bevolking is deel van de kwetsbare groep. Juist daarom zou het goed zijn om ook hier vervroegd stemmen mogelijk te maken. Op een klein eiland, waar iedereen snel en veel in contact is met elkaar, is een mogelijkheid tot vervroegd stemmen juist wenselijk.

Tot slot bespreken we kort de uitsluiting van Saba voor de uitbreiding van stemmen met volmachten.

De tijdelijke wet verkiezingen covid19 is aanvaard in de Eerste kamer. Voor Saba was de consultatietermijn veel te kort om daar een deugdelijke reactie op te sturen.

Gezien het onderwerp en het gelet op het bijzondere standpunt van Saba ten opzichte van St. Eustatius en Bonaire wat betreft volmachten, had het goed geweest om de gevoelens van de eilandsraad te betrekken en daar was simpelweg geen tijd voor. Temeer nu de uitkomst differentiatie oplevert waardoor burgers op Saba beperkt worden in hun rechten ten opzichte van burgers in Europees NL. De vraag is waarom Saba uitgezonderd wordt van de uitbreiding van stemmen met volmachten. Voor een dergelijke gedifferentieerde benadering, te weten een beperking van het kiesrecht op Saba ten opzichte van burgers in Europees NL, moet een duidelijk onderbouwde reden zijn.

Ten overvloede verwijs ik hierbij ook naar de Raad van State in hun voorlichting van halverwege 2019.

Hierin zet de afdeling advisering uiteen hoe om te gaan met differentiatie. Differentiatie tussen Europees Nederland en Caribisch Nederland en differentiatie tussen eilanden binnen

Caribisch Nederland, waarbij geldt dat differentiatie niet zomaar mag leiden tot verminderde grondrechtelijke waarborgen. Ook op dit onderwerp is het relevant om te kijken hoe hiermee omgegaan wordt. Het uitgangspunt is comply or explain. Daarbij geldt volgens ons dat het hebben van een kleine bevolkingsomvang onvoldoende reden is om een gedifferentieerde benadering toe te passen. In Europees Nederland zijn er ook veel kleine gemeentes. Die worden als het goed is ook niet uitgezonderd van vervroegd stemmen en de uitbreiding van volmachten.

We vertrouwen je hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en vernemen graag op wat voor manier deze punten meegenomen worden in het voorstel en in de toelichting.